

## Transcriptie interview met de heer G.J. Neuteboom op 23-3-2015

### KORTE INHOUDSOPGAVE:

Gerrit Neuteboom werd op 11 januari 1922 geboren op een boerderij in Kamerik, als oudste van dertien kinderen. Hij wilde of boer worden of in Wageningen studeren, maar geen van beide zat er financieel in. Na de landbouwschool (met lof) doorlopen te hebben, nam hij in 1947 (alles was nog op de bon) een kaaswinkeltje over in de Leidse Haarlemmerstraat. Het jaar daarop trouwde hij met Truus Hoogland uit Harmelen. Samen met haar woonde hij boven de winkel, waar ook hun acht kinderen werden geboren.

Al gauw ontpopte hij zich tot iemand die zowel kerkelijk als maatschappelijk zeer actief was. Hij had een groot aandeel in de redding van de RK Hartebrugkerk (de Coelikerkerk) die gesloten (en gesloopt?) dreigde te worden. Hij was er bovendien vijftig jaar collectant en mede door hem belandde de kerk op de lijst van Monumentenzorg. Verder was hij betrokken bij de sanering van de middenstand en stond hij zijn mannetje toen de plannen rond het Leids City Centrum voor strubbelingen zorgden tussen de middenstand en de gemeente. Die was volgens hem anti-ondernemer en anti-auto. Ook zat hij in het schoolbestuur van de Jozefschool en was hij medeoprichter van de opleiding voor jonge ondernemers in Leiderdorp.

Twee van zijn drie zoons hebben de leiding over een kaaszaak (in de Merenwijk en in Voorschoten; de zaak in Oegstgeest wordt gedreven door de zoon van Gerrits medefirmant Van den Burg), de derde heeft in Leiderdorp een fietsenwinkel. Ze wonen respectievelijk in Hazerswoude, Voorhout en Leiderdorp. Van zijn dochters woont er maar een in Leiden, de anderen in Voorschoten (2x), Boskoop en Nederhorst den Berg. De Neutebooms zijn geen van allen Leienaar geworden. Toen het appartement aan de Haarlemmerstraat te klein werd voor het grote gezin verhuisden ze naar Leiderdorp. Momenteel geniet het echtpaar in een seniorenappartement in de Hof van Roomburg van zijn rust.

I1: Meneer Neuteboom. Ik heb hier voor me dat artikel uit het boek 'Van middenstander tot ondernemer' waarin uw zaak een heel hoofdstuk heeft gekregen. En aan de hand daarvan zou ik willen beginnen met mijn vragen. Is dat goed?

G: Ja, dat is goed.

I1: Hoe kwam een boerenjongen ... Ik vraag u dit opnieuw want het is niet opgenomen, dit. Het is dus wel (in dat boek) geschreven, maar het is niet in uw taal. En dat vinden ze toch wel erg leuk om te hebben. Hoe kwam een boerenjongen uit eh ... Kamerik in Leiden terecht?

G: Ja, dat is zo gegaan. Ik had graag boer willen worden, maar aangezien er dertien kinderen waren en ik de oudste jongen ben ... Ik had ambachtsschool gevolgd, met lof, en ik zou graag boer willen worden en daarna was ik graag naar Wageningen gegaan. Ik was nogal groot met de veeteeltconsulent en ik wou er in doorgaan. Maar aangezien mijn vader zegt: "Dat gaat niet..."

Dertien

kinderen, een boer, weinig geld ... Nou, dat gaat dan niet door. Nou, toen zag ik meneer Ruis, directeur van de Eru-kaasfabriek, en toen zeg ik: "Meneer Ruis (ik kende hem goed), als u nou eens een kaaswinkeltje ken vinden voor mij, dan hou ik me aanbevolen". En daar was voor zo'n vijf, zes weken geweest - en op een maandag stond hij voor mijn deur en hij zegt: "Ik heb wat voor je. Ik heb een kaaswinkeltje voor je". En ik zeg: "Zo, en waar is dat?" "In Leiden", zegt ie. En ik zeg: "Waar ligt Leiden

dan?" *(Er wordt gelachen)* En hij zegt: "Nou, dat zit wel goed". En hij zegt: "Het is wel klein. Maar je ken in

elk geval een keer kijken". En ik ben 's avonds gaan kijken. Met mijn vader en mijn schoonvader. Al was dat toen mijn schoonvader nog niet. Ik zeg: "Nou, het is wel klein", maar het zag er wel goed uit.

I1: Wat is 'klein'?

G: Nou ja, als je een grote boerderij bent gewend is het maar een klein hokkie. Het is klein, je hebt het toch gezien?

I1: *(kijkt naar foto bij genoemd artikel)* Ja ja ...

G: Maar als je klein bent, ken je ken altijd groter worden. En hij vroeg geld ... En ik zei: "Even over denken ..." Ik had toen al kennis aan mijn vrouw. En ik zeg: "Ik ken wat vinden. Ken het doorgaan? Ga je mee gauw 's kijken een keertje?" En dat was donderdags, maandag en donderdag, in dezelfde week. En ik ga d'r met Truus heen. En die zegt: "Het is wel klein, he?" Maar ik zei: "Als je klein ben, ken je groot worden, hoor". Enne ... hij vroeg geld.

I1: Veel geld?

G: Nou ja, ik had wel geld. Voor goodwill was dat in die tijd. Goodwill. Enne, ik zei ... "Nou, da's goed".

Het is gelukt, ik heb het gelijk gekocht. Zo is het gebeurd. Het heeft een maand geduurd. En een weekeinde. Maar dinsdags was ik volontair, zeg maar. Want ik moest er een beetje inkomen, natuurlijk. Het was in januari. En 1 februari ben ik in de zaak gegaan.

I1: En zijn spullen bleven er in staan? Gewoon alle koopwaar?

G: Ja, dat zat er in. Het was 1947. Alles was nog op de bon.

I1: Hoeveel kaas kreeg je toen op een bon?

G: Ik geloof, dat was anderhalf ons in de week. En eierenbonnen natuurlijk en boterbonnen. En kaas.

Dat was de hoofdzaak, want als er geen kaas is, had je geen inkomen. En dat is gebeurd. En zo is het gaan groeien.

I1: En hoe vond u Leiden toen u er eenmaal in zat?

G: Ik vond Leiden wel een mooie stad. Ik was d'r nooit geweest, maar ik had ... toen ik er in gekomen ben, kreeg je die hete zomer. En ik had het zo benauwd. Als je buiten, op een boerderij gewend bent en je komt in de stad ... En ik had een zuster, die stond in de zaak, voor tijdelijk en ik zei: "Joh, ga jij maar effe door. Ik moet er effe uit, ik moet effe me eigen luchten, hoor". En zo is het gegaan.

I1: En hoe vonden die andere kaasboeren .. Want er waren nogal wat kaasboeren. Wat zegt u ook al weer? Zeven?

G: Veel meer. Een stuk of vijftien, wel. O God, ja.

I1: En hoe vonden die het dat u er als concurrent bij kwam?

G: O, daar praatte je niet over. Het was geen punt...

I1: En u had een goede verstandhouding met die anderen?

G: O ja, helemaal geen punt. Ik ging zelfs met mijn concurrent op vakantie, 's zomers en 's winters. Zo hoort het toch?

I1: Ja, ja ... En de Haarlemmerstraat was toen een heel andere straat dan nu, he?

G: Ja, als ik er nou doorheen kom, dan ken ik een heleboel zaken niet.

I1: Wie zitten er nu nog. Kampenhout ... Die zat er.

G: Nee, die is ook al weg.

I1: Boerhaave, de drogist ...

G: Ja, Walenkamp draait door.

I1: Ja, wie nog meer allemaal?

G: Vroeger was dat Van Dam, een kaasboer. En Hartevelt, Wim Hartevelt, ook een kaasboer, en Simon de Wit en Albert Heijn ...

I1: En Van der Zon had je, slager - en ertegenover had je nog een slager.

G: Ja, Visser, dat was een kennis van me. Ook een boerenzoon.

I1: Het was gewoon een verzameling van middenstanders. Er was wel een Kreymborg, er was een HEMA ... Maar middenstanders vormden toch eigenlijk de hoofdmoot.

G: Ja, allemaal. Albert Heijn zat op de hoek, in een klein winkeltje. En verders waren er geen grote zaken. Ja, Simon de Wit zat er ook al...

I1 En uw vrouw hielp mee in de zaak?

G: Ja, wat dacht je?

I1: De hele dag?

G: Nou, de hele dag.

I1: Hoe laat was u open, 's morgens?

G: Nou, ik was er 's morgens altijd vroeg in de zaak, hoor, want dan maakten we hem klaar. .. Om zeven uur al, hoor. En eer ik weer naar boven ging, 's avonds, dan moesten we warm eten nog, dan

was de winkel helemaal klaar voor de volgende dag, hoor, want eerder stopten we niet ....

I1: Nou, dat werd dan ook wel laat, zeker?

G: Ja, om zes uur sluiten, dan was het zo half negen eer je weer boven was.

I1: En ging het hele gezin dan pas eten?

G: Nee, die anderen zijn met het meisje ... de kinderen hadden dan al gegeten.

I1: Met het meisje?

G: Ja, met het meisje. Die kinderen zaten de hele dag op school. Dus aten ze 's avonds warm.

I1: Die kinderen konden 's middags niet overblijven?

G: Nee joh, die zaten op de Haarlemmerstraat op school!

I1: Overblijven was er toen nog niet bij tussen de middag?

G: Ja, goed, dat zou wel gekend hebben, maar we hadden er geen tijd voor om 's middags warm te eten met de kinderen. We doen het nog steeds 's avonds.

I1: Veel middenstanders deden dat niet in die tijd. Die aten tussen de middag warm. Dan gingen ze twee uur dicht. En u had geen vrije maandagochtend?

G: Nee, dinsdagmiddag, later.

I1: Dinsdagmiddag. Wanneer is dat gekomen?

G: Nou, dat was al heel gauw. Dat was verplicht hè, dan moesten we dinsdagmiddag sluiten.

I1: En dat deden ze ook allemaal?

G: Ja, dat moest wel. Anders kregen ze een bekeuring. Dat was verplicht.

I1: En wat deed u dinsdagmiddags dan?

G: Dan gingen we een stukje lopen, wandelen. wat vissen ... Of naar de familie.

I1: Ja, dat waren wel leuke dingen. En dan zonder kinderen, want die waren op school. Die hadden 's woensdagmiddags vrij. Dus u kon lekker zonder kinderen wat doen.

G: En we hadden een hulp in de huishouding, maar daar heb je al wel van gehoord, zeker? (*bedoeld wordt: in het interview met zijn vrouw*) en die ging dan met de kinderen als die vrij waren naar de Leidse

Hout of ze gingen naar de ... hoe heet het daar, bij het Levendaal ...

I1: Het Plantsoen.

G: Ja, het Plantsoen, met de kinderen, want wij hadden geen tijd.

I2: Ik heb van de vorige keer (*interview met mevrouw Neuteboom*) begrepen dat de kinderen aten 's middags, eind van de middag half zes met het kindermisje, want om zes uur moest dat weg.

G: Ja, die werkte tot zes uur.

I2: Dus er werd twee keer warm gegeten ...

I1: En die meisjes kwamen meestal uit Roelofarendsveen, he?

G: Ja, uit Roelofarendsveen.

I2: Het meisje at met de kinderen warm en u later?

G: Ja. We hebben later er ook eentje gehad, die woonde in Voorhout, Ria, dat was de tweede moeder van het gezin. Ze was zo gek op de kinderen. Ze was verpleegster geweest en toen mijn

jongste zoon geboren is, de achtste, was zij - hoe noemen ze dat - baker. En zij heeft het toen helemaal gedaan, dat meisje. Ze was zo gek op de jongens. Leuk, heel leuk. Ik heb altijd gezegd: ze is hun tweede moeder. Ja, dat was goed, die kon er goed mee omgaan.

I1: En u zat in allerlei organisaties?

G: Veel, heel veel.

I1: Ging dat van de kerk uit?

G: Nee. Moet ik ze opnoemen? Het zijn er een heleboel, hoor.

I1: Ja, noem maar op.

G: Er staan er daar (*wijst op het artikel*) een paar in, maar ik heb er nog veel meer, hoor. Eerst hoorde

ik onder de Jozefkerk ...

I1: Van de Herensingel? Zo.

G: Ja. Later is de Lodewijk opengegaan en toen hebben ze een stuk van de Hartebrug afgehaald en die is naar de Lodewijk gegaan. En toen hebben wij er een stukje van de Kerksteeg tot aan de Pelikaanstraat... is bij de Hartebrug gekomen. Wat eerst bij de Jozefkerk hoorde.

I1: Maar er was toch ook nog een kerk in de Haarlemmerstraat, die later zwembad is geworden?

G: Ja, maar die was al dichtgegaan. Dat is later de Jozef geworden. En toen ben ik collectant geworden. Dat ben ik vijftig jaar geweest. Toen ben ik gestopt. Vijftig jaar collectant, later voorzitter geworden. En toen zeg ik tegen de pastoor. Ik zeg: "Ja maar jongen, nou wil ik stoppen". En dat is gebeurd. Maar toen hebben ze me in de parochieraad ingehuurd. Gekozen, uit de kerk. En dat ben ik een hele tijd geweest. Zelfs het kerkenblad heb ik helpen oprichten.

I1: Zo, en dat bestaat nog steeds?

G: Ja, dat bestaat nog steeds en het is zelfs uitgebreid.

*Na wat rommelgeluiden komt er een kerkblad tevoorschijn uit een stapel paperassen op tafel.*

I1 *leest de titel:* "Rondom de Kerk", in en om Leiden. En dit is van de Hartebrugkerk?

G: Nee, van alle parochies. Het was klein begonnen, later is het veel groter geworden.

I1: Zo! Nou, het ziet er goed uit.

I2: Ja, dat denk ik wel. Dat heb ik heel wat jaren gedaan en toen was het: de Hartebrug zou gaan sluiten. Lekkages, leien dak op het gebouw .... Het stuk Breestraat dat bij de *Hartebrug(parochie)* behoorde, hadden ze weggehaald (*en aan de Lodewijkkerk toebedeeld*) en dat was het goeie stuk ... (*waar de rijkste parochianen woonden*) Vergadering van het kerkbestuur. Was ik ook uitgenodigd. Zegt de voorzitter: "We gaan sluiten, we hebben geen geld". En ik zeg: "Eh, zo! Hoeveel geld hebben

jullie nodig?" Honderdvijftigduizend gulden ... Voor de goten, het dak en ander onderhoud.

En ik zeg: "Nou, ik heb een plan, een vijfjarenplan". Dat was begin december en eind januari had ik honderdvijftigduizend inschrijvingen van de parochie.

I1: Zo, dat is mooi!

G: Toen hebben we obligaties uitgegeven en toen konden ze een stuk van de kerk kopen. *Hij lacht.*

I2: In welk jaar was dat? Weet u dat? Ongeveer?

G: Het staat achter in de kerk. In '57, '58 geloof ik. En toen kreeg ik het voor mekaar. Het kwam in de parochieraad, ze wisten dat ik ( ... ) En toen vroegen ze me: "Wil je niet in het kerkbestuur komen?" Alstublieft, daar ga je ... Nou, dat is gebeurd. Ik heb zoveel jaar in het kerkbestuur gezeten. En de

kerk

is gerestaureerd en de steigers uit de kerk gingen weg. En toen zegt die wethouder ... Wals ...

I1: Waals? [Waal]

G: Peters! "Meneer Neuteboom, die kerk moet op de Monumentenzorg komen. Wil je daaraan meewerken?" Nou, ik zeg: "Dat zou ik geweldig vinden". En hij zegt: "Jij knokt toch zo graag? Heb je d'r

zin in?" En ik zeg: "Nou vooruit, ik zal het doen". En ik naar Monumentenzorg en daar lagen de spullen.

Er lag al een aanvraag om Monumentenzorg, bij een secretaresse in de la, al heel lang. Al tien jaar.

I1: O, wat erg!

G: Ik zeg: Wat krijgen we nou? En ik kon die gast die voor Monumentenzorg was in Leiden, en die zegt: "Ze zeggen wel dat ze geen geld hebben, maar ze hebben wel geld hoor". En ik zeg: "Laat dat maar aan mijn over. En ik aan het bellen. Naar hoe heet ie ook weer? Waals. "We hebben geen geld". En ik zeg: "Ik zal zorgen dat het geld er komt, ook". En ik kreeg de gemeente achter me. Ik kreeg de provincie achter me en zelf... wij moesten er ook achterheen. Enkel het bisdom nog. En de bisschop zegt: "Ja ja, en dit en dat en dit en dat..." En op het end kreeg ik het voor mekaar. Het was zo erg: de centen zijn er, het bisdom vindt het goed ... Ik zeg: "Nou moet je 's effe goed luisteren. Het is hartje binnenstad hierzo, het duurste plekje van Leiden en we hebben een hele grote benedenruimte, die kennen we lekker verhuren voor een dikke prijs". Ja, ja ..' En ik zeg tegen de bisschop: "En boven ... De pastorie gaat naar boven toe en daar gaan we op bouwen, appartementen, zes". Ik zeg: "Wij hebben geen geld meer nodig van de collectes, want we kennen ons eigen bedruipen". En dat is gebeurd. En ik ging naar meneer Bodet [C.J. Bardet] en ik zeg tegen de secretaris: "Maak nou eens hele grote foto's van al die scheuren die hier zitten en die gerestaureerd moeten worden enzovoort, voor Monumentenzorg". Dat heeft hij gedaan. En toen vroeg ik aan meneer Bodet: "Kan ik nou een onderhoud krijgen?" En toen ging ik met de pastoor naar Rotterdam, nee, naar Zeist. En daar zei meneer Bodet: We hebben geen geld. En ik zeg: "Meneer Bodet, ik kom niet vragen om geld. Ik kom vragen om de begroting, want centen heb ik". En toen kon ie er niet meer onderuit.

I2: Monumentenzorg zat in Zeist?

G: Ja, in Zeist. Ik zeg: "De centen heb ik". En zo is het gebeurd.

I1: En die pastorie, die zat vast aan de kerk?

G: Ja, dat was een monument. De voorgevel was blijven staan als monument en beneden hebben we helemaal verbouwd. En tweehonderdvijftig vierkante meter hebben we verhuurd. Voor een dikke prijs. Hartje binnenstad.

I1: Aan woningen?

G: Nee, aan een winkelier. Aan Maasdam! Hei je die gekend?

I1: Eh ... de drogist.

G: Dat wist ik, dat was een kennis van me, die wilde er graag in. En zo is het gebeurd. Ja, en ze konden er gelijk in. Ik zei: "Ik heb iemand". Zo is het gegaan.

I1: En daarboven appartementen?

G: Ja, die wilden ze graag hebben in de binnenstad, met al die studenten, natuurlijk. Zo is het gebeurd.

I1: Het was wel een grote pastorie, he. Het was een paterskerk, was het niet?

G: Ja, van de Franciscanen.

I1: Hebben er Franciscanen in gezeten?

G: Die zitten er nog.

I1: Praat u nu van een klooster of was het een pastorie?

G: Nee, van een pastorie: er was een pastoor en in mijn tijd hadden ze nog vijf kapelaans.

I1: Zo! Dat is in uw tijd nog geweest?

G: Ja, in mijn tijd nog geweest, maar later is het helemaal afgezakt, natuurlijk. En zo is het gegaan.

I1: Maar u was aan het optellen wat u nog meer had gedaan ...

G: Nou, we zaten in de binnenstad en het was hopeloos in Leiden. Verschrikkelijk. Alleen maar tegenwerking van de gemeente. Ze waren helemaal anti ondernemers. En de middenstanders, die hadden zich verenigd en ze hadden iemand penningmeester gemaakt. En die had honderdzestig gulden in kas, honderdzestig gulden! ( ... ) En toen vroeg de voorzitter: "Wil jij penningmeester worden?" En ik zei: "Geef mij dat boekje maar en de rest wil ik niks van weten". En zo ben ik begonnen.

Jaren geweest... En ik kreeg geen onderhoud bij de gemeente. Doodgewoon meepraten? Nooit! Als we de gemeente om een onderhoud vroegen, kregen we dat nooit.

I1: En dat was allemaal Waals?[Waal]

G: Ja, Waals en Peters. En toen was dat met die werklozen, zoveel, .. al die oudere. En de FNV en de CNV ... Gaan we over de duizend leden heen en nog meer ... En ik naar Waals en Peters en toen kreeg

ik een onderhoud. Ja, ik wist wel wat ik deed, hoor. En de eerstvolgende vergadering vergeet ik nooit ...

"Meneer Neuteboom, zegt u het maar", zeiden ze. ( ... ) "Nou meneer Neuteboom, zegt u eens wat". En ik was het er helemaal niet mee eens. En ik zei: "Het zit zo ... Ja! Jullie hebben altijd over anderen zitten

oordelen. En nou horen jullie het eens van de mensen die in de praktijk zitten". En zij: "Maar dat wisten we niet..." Ze konden er niet onderuit. En ja, het gebeurde.

I1: Wat gebeurde er toen? Waren er bepaalde dingen die u wilde?

G: Ja, natuurlijk.

I1: Wat waren dat dan voor dingen?

G: Parkeren, parkeergarages, ik noem maar op. Ondernemers dwars zitten, om vergunningen te geven .... Al die dingen. Dat was ik zat. En toen vroegen ze me of ik in de gemeenteraad wou komen. Dat wilde ik niet. En ik zei: "Als jullie me dood willen hebben, tussen twee plankies, moet je me daarin

douwen. Die praten alles wit en zwart; dit is zwart praten en dat kan ik niet".

I1: En wat hebt u nog meer gedaan?

G: Voor de Sociale Dienst ... Ik was voorzitter van de KNOV. En aan de sanering van de middenstand toen heb ik nog meegewerkt.

I1: Wat was dat?

G: Je had ondernemers, die zaten echt omhoog. Zal ik een geval noemen? Er was een melkboer en die zat in de Paardensteeg[? Kuipersteeg, Zwetsloot?], een vrijgezelle man met zijn zuster. En die Kerkhof aan de Haarlemmertrekvaart, die ging open. De eerste supermarkt in Leiden. En die man die

zegt: "Ik kan d'r niet meer tegenop". Hij zei: "Ze lopen allemaal met tassen vol van Kerkhof voorbij. Hij zegt: "En mij lopen ze mijn deur voorbij". Ik zeg: "Zo, hoe oud bent u?" En hij zegt: "59 en mijn zus 58". En ik zeg: "Weet je wat we nou doen? Ik zal aanvragen dat u uitgesaneerd wordt, dan krijg je een uitkering tot 65 jaar en dan heb je je AOW en dan hoef je je eigen pandje niet meer op te eten". En zo is het gebeurd. Da's een voorbeeld hoor, ik heb er nog veel meer. Hij was gered. Anders moest hij zijn pandje opeten en dat vond ik ook erg. Nou, ik zal er nog eentje noemen. Lid van de Petruskerk. Z'n vrouw zit nog hier, in Roomburg. Ze kent me nog. Daar ging ik heen .... En die zat ook omhoog. En ik zei: "Nou, ik kom een keertje praten". En ik zeg: "Nou, laat me nou die facturen eens zien". En hij was bij de Spar. Nou, de hele toestand was verbouwd ... Die jongen moest zoveel opbrengen, dat ging niet, he? Ik zei: "Weet je wat we doen?" Ik was bij de NKB, de middenstandsinkoopcombinatie, en ik zeg: "Ik zal zorgen dat jij bij de NKB komt". Hij zegt: "En die schuld?" Ik zeg: "Die nemen we ook over". Ik zeg: "Want wat jij nou teveel betaalt", ik zeg: "daar ken jij van leven". En dat was zo. Dat is gebeurd!

I1: Die mensen zullen u wel dankbaar zijn geweest!

G: Nou, dat denk ik wel, maar daar ging het niet om. Ik heb het er nooit over gehad, hoor. Daar gaat het niet om. Je bent er voor de mensen. Ja toch?

I1: Wel prettig om op terug te kunnen kijken.

G: Ja, dat wel. Ik ken er nog veel meer over doorgaan, hoor.

I1: Doe maar...

G: Nou, daar was een mannetje, een groenteman, nee, een tuinder, en die zat een beetje in de vernieling. Overspannen. In scheiding. Hij had twee dochters. Hij was helemaal overspannen, zeker weten. En ik zeg: "Joh, wat is d'r aan de hand?" Zegt die: "Het gaat niet". Had hij aangevraagd voor geld, aan de Sociale Dienst. Daar zat ik bij. Hij vroeg vierduizend gulden, toen. Die man wilde weer wat. Die kreeg er weer een beetje zin in. En die vierduizend gulden .. die waren er niet. En we zitten zo te vergaderen. Zeiden ze: "Nee, dat kan niet hoor, dat kan niet". En ik zeg: "Wat ben jullie nou aan het

doen?" Ik zeg: "Deze man begint nou uit de ellende te kruipen". Ik zeg: "Die wil zijn tuintje weer een

beetje opknappen ... Die wil doorgaan", ik zeg: "en als je die niets wil geven, dan krijg je hem ook op je bord, hoor, denk er om, dan krijg je hem ook op je bord!" En ik kreeg het voor elkaar. En dan nog een geval en dan houd ik op, hoor. D'r was een grote aannemer die vroeg anderhalve ton, toen. Ik zeg:

"Niet doen". Ik kende 'm ... Ik zeg: "Die is van plan een beetje ons op te lichten. Ik houd 't goed in de gaten, hoor". Ik zeg: "Die vierduizend gulden voor die tuinder, daar heb je moeite mee en daar zouden

jullie anderhalve ton voor willen geven? En dat doe je niet!" Nou, het ging niet door. En hij ging er onderdoor, hoor.

Wat had ik nou nog meer, toen? Afgevaardigde van de KNLB.

I1: Wat is dat?

G: Middenstand. Afgevaardigde van Leiden. Een beetje behandelen en zo. Heb ik ook jaren ingezet. Ja, dus. Ja, de lange Neut is er goed voor.

I1: Zat u nog in het schoolbestuur ook?

G: Jazeker, van de Jozefschool! Heb ik veertig jaar in gezeten. En eentje heb ik zelf opgericht: de opleiding voor jonge ondernemers. Heb ik veertig jaar in gezeten.

I2: Dat was die school in Leiderdorp?

G: Ja, in Leiderdorp. Heb ik veertig jaar in gezeten.

I1: Wat een bezig leven!

G: En daar heb ik wat meegemaakt, hoor... Twee kampen! Moest er een nieuwe directeur gekozen worden. Twee kampen! De ene vrouwen die, de andere vrouwen die. Ja, wat moet je dan? En toen zegt Faber, van het bestuur. .. We waren met zijn vijven. Vraagt hij mij: "Wat wil u?" Ik zeg: "Ik wil niks. Wat ik wil? Eentje apart, buiten de RIO om, een directeur, een nieuwe man die hier eens een keer  
schoon schip gaat maken". En dat is gebeurd.

I1: Die anderen zijn niet benoemd?

G: Nee. Die, die wilde het worden en ik zei: "Ga jij nou eens effe lekker de (?) in". En dat is gebeurd. Het is voor mekaar gekomen. Ja, ik ging niet door mijn knieën, hoor. Als ik in mijn recht stond, dan kwam ik er recht voor uit en als je dat niet goed vond, nou ja, dan kan je ( ....)

I1: Had u dan nog even tijd voor de kinderen, met al dat werk?

G: Ja, als ik vrij was, dan ging ik wat met de kinderen weg. In het begin dan had ik nog geen auto. Later had ik een auto en toen gingen we naar Meijendel en Katwijk en de lange...  
(Langevelderslag?)

I2: Wanneer kwam die auto?

G: Nou ... Eens kijken. Toen werd mijn vierde kind geboren. En ik moest overal mee sjouwen. En dan naar buiten toe. Naar je familie, 's zondags. Ging ik 's zondagsmorgens om zes uur de kerk in en om acht uur ging je naar de trein toe, met het trammetje naar het station ... Met het kind en de andere kinderen ...

I1: En het wandelwagentje ...

G: Nee, dat was er niet bij. Die hadden we nog geeneens ....

I1: Een buggy?

G: Nee, zo'n mand was er, waar je de baby in legt.

I1: Ja ja.

G: Wij met de trein mee. Kwamen we in Woerden. Moesten we een uur wachten. En dan stond je in  
Harmelen ...

I1: Moest u met de bus of met de trein naar Woerden?

G: Met de trein naar Woerden en dan kon je niet verder. En dan gingen we met de bus naar Harmelen. En dan was het nog een heel eind ... Dan kwam mijn schoonvader ons ophalen in Harmelen  
en zo konden we bij hun huis komen.

I2: Wat een reis, zeg!

G: En op een gegeven moment was ik het zat en toen zeg ik: "Nou ga ik een auto kopen".

I1: Ja, met vier kinderen, zeg.

I2: En toen woonde u nog in de Haarlemmerstraat?

I1: Boven de winkel?

G: Ja, ja. Boven de winkel, daar zijn alle kinderen geboren. Alle acht!

I2: En waar stond die auto dan?

G: Ik heb een garage gekocht. Op de Vollersgracht. Ik moest ruimte hebben. En er was een oud pand

ernaast en dat was onbewoonbaar. Ja, je pakt alles mee. Onbewoonbaar. En ik zeg tegen die man: "Ik wil dat pandje kopen". Hij zegt: "Nou, je ken die kopen, maar dat moet je die erbij nemen". Nou, dat was niet zoveel, dus ik zeg: "Nou, da's goed". Ik koop dat pandje en maak er lekker een garage van. En daarnaast was ene meneer Opdam. Hij zegt: "Ik woon bij mijn schoonmoeder in en dat gaat niet goed". Hij zegt: "Ik wil er graag in". Ik zeg: "Nou, het staat wel onbewoonbaar, hoor". Zegt hij: "Ik knap het op!" Ik zeg: "Ga je gang". En hij wilde het huren voor ik geloof twintig gulden, weet ik dat? Ik zeg: "Da's goed". Hij d'r in. Maar nou komen we bij de elektriciteit en de waterleiding en die zeggen: "Meneer Neuteboom, wat heb-ie nou gedaan? Dat vinden wij niet goed". Ik zeg: "O nee? Ik heb een partner gevonden en die wil erin". Ik zeg: "En als jullie dat niet goedvinden, dan timmer ik hem weer dicht". En ik kreeg het voor mekaar. Ik zeg: "Dan timmer ik het weer dicht". En hij mocht erin, hoor.

I2: Het pand is er nog?

G:Ja.

I1: En uw vrouw vertelde dat u een etage op het huis had laten bouwen.

G: Ja, toen werd het vijfde kind geboren ...

I1: ... en toen is er een stuk op gezet?

G: Ja ja. Ik kreeg het voor elkaar. Door dokter Kortmann, die wilde ook ... dat was echt nodig. Het is erop gebouwd. Voor die tijd had ik een kamertje, met drie jongens op een kamertje ( .... ) dan gaat de deur heen en weer, zo wat. Zo klein was dat. Er opgezet... En toen het klaar was en de kinderen groot, toen heb ik een pandje gekocht in Leiderdorp. Heb ik 25 jaar gewoond. En toen gingen een paar kinderen de deur uit. En ik zeg: "Dan had ik het niet hoeven te doen!"

I1: En u had de zaak in de Haarlemmerstraat nog steeds?

G: Ja, later is die weggegaan. Het was te klein. Het was jammer. Wij konden niet uitbreiden en dat moest. En we hadden een tweede zaak, toen, in Oegstgeest....

I1: Met meneer Van den Burg. Die leidt de zaak nu nog in Oegstgeest?

G: Nee, die is nou gepensioneerd. Zijn zoon zit er nu in. En mijn zoon en de jongste, Ruud, zitten ook allebei in de zaak, hoor.

I1: Gerrit en Ruud?

I1: Gerard en Ruud. En Hans die heeft een fietsenzaak.

G: Ja, die heb de fietsenwinkel.

I1: En de meisjes, zijn die ook zakelijk?

G: Nou, laat 's kijken: een is er getrouwd met een boomkweker.

I1: In Boskoop?

G: Ja, in Boskoop. Eentje zit er in Voorschoten. D'r man is een soort architect. De derde zit hier in het Rijnlants ziekenhuis.

I1: Als verpleegster?

G: En de vierde, het meisje dan, die zit in Assoria,

I1: Assoria? (*bedoeld wordt Hospice Issoria, het opvangcentrum voor terminale patiënten*)

G: Ja, in de Burggravenlaan. Ja, haar man ook. En de jongste dochter, die is getrouwd met een majoor van dienst.

I1: De dochter die hier kwam, dat was Cock, hè?

G: Ja, dat was Cock. Die zit in Voorschoten. Vaders kindje hoor. Kom niet aan vader, want dan ontploft ze.

I2: Dus van de kinderen zijn er hoeveel in Leiden gebleven?

G: 's Kijken. Nou, geen een. Een woont in Nederhorst den Berg. Mijn jongste dochter.

I1: Marjan?

G: Ja, Marjan. Die is daarheen gegaan. Die is getrouwd met een jongen ... Ze heeft eerst voor dokter ...

voor doctorandus gestudeerd en later doctor. En d'r man is majoor. Zo'n stel! Drie kinderen hebben ze ... ZO! Hij is een Katwijker en zij is katholiek. En de kinderen zijn in Nederhorst den Berg geboren en aan zijn kant gedoopt. En toen konden ze naar school toe en er waren twee scholen, een andersdenkende en een katholieke, en die katholieke stond hoger aangeschreven. Toen zijn ze naar de katholieke school gegaan en dat vond hij prima. Hun zoon is zelfs misdienaar geworden enzovoort, enzovoort, en ze zijn gedoopt en gevormd. Zo. Mooi hoor. En zo hoort het.

I1: Hoeveel kleinkinderen hebt u?

G: Zestien.

I1: Zestien!?

G: Nou, acht getrouwd, dat is gemiddeld twee. Dat is toch niet veel? Nee toch? En vier achterkleinkinderen. En er staan er nog twee op stapel, dus ik krijg zes achterkleinkinderen.

I1: Zes achterkleinkinderen.

G: Ja, als die twee geboren worden.

I1: Leuk hoor. En u ziet ze allemaal geregeld?

G: Ja, heel geregeld. Ik ga niet naast mijn schoenen lopen, maar ze nemen ons wel eens als voorbeeld. En zoals ze het met mekaar kennen vinden. Fantastisch, fantastisch! Maar ja, goed, Truus is d'r moeder en die praat veel met de kinderen. En als er wat is, dan gaan ze naar papa. En dan zeg ik: "Wat zegt je moeder?" En dan houwen we het zo, of we het er mee eens zijn of niet.

I1: Eenheid.

G: Ja. Want ik kan wel stellen, de een zegt ja en de ander zegt nee, da's niet goed. Dus zodoende ...

I1: Wanneer gingen de eieren en de kaas van de bon?

G: Ik ben in 1947 begonnen met de zaak en ik ben getrouwd begin februari 1948. 3 Februari. En op Derde Kerstdag jaar is mijn oudste dochter geboren. En toen gingen diezelfde dag de eieren van de bon. Dat was het eerste. En ze moest diezelfde dag gedoopt worden. Dat weet je nog wel, zeker. En ik in mijn zwarte pak naar de Jozefkerk. Ik schaam me dood. En ik kwam thuis en de mensen stroomden naar binnen en toen stond ik, ja, het was zonde van mijn zwarte pak, eieren in te pakken. En zo is het gebeurd. Dat was het eerste dat van de bon ging.

I1: En de kaas?

G: Dat duurde zeker nog een half jaar. Een half jaartje ... Ja, toen hebben we wat omgezet!

I1: Weet u wat er nog meer van de bon ging? In welke volgorde?

G: Op een gegeven moment ging alles van de bon, maar de eieren waren het eerste ...

I1: Die waren het allereerste .. Ja, dat zijn van die dingen die je gewoon vergeet, he?

I2: Ja, ja ...

I1: En die andere winkels ... U had dus eerst een winkel in de Haarlemmerstraat en toen kwam er een

tweede winkel bij ... In de Merenwijk?

G: Nee, in Oegstgeest. Dat was de eerste.

I1: Dat was met Van den Burg?

G: Ja, die was dus chef bij de Simon de Wit in Den Helder en een vriend van mij, dat was zijn schoonvader en die zei: "Die schoonzoon van mij ..." En ik zeg: "Nou, dan ga ik hem toch een keertje opzoeken?" En ik naar Den Helder en ik zeg: "Heb je geen zin om bij mij te komen? Als je goed je best doet, ken je in de firma komen", zeg ik tegen hem. En zo is het gebeurd.

I1: Hij was jonger dan u?

G: Ja, stukken. Ik denk dat het zeker twintig jaar scheelde.

I1: En het klikte meteen?

G: Ja, prima, buitengewoon. Nooit geen mot gehad.

I1: Nooit geen mot gehad. En de derde winkel was de Merenwijk ... Dat mooie verhaal moet u ook

nog even vertellen. Hoe dat gebeurde.

G: Nou, dat was zo. We hadden Lijten [wethouder S. Lijten] hier. En die zei: "Meneer Neuteboom, er moet een winkel hier komen, dat die Merenwijk gebouwd is. Er zitten hier vijfentwintig gezinnen en die hebben niks". Hij zegt: "Maar je moet wel alles gaan verkopen, tot zelfs luiers en toiletartikelen, weet ik het ..." Ik zeg: "Nee, da's niks voor mij". En hij zegt: "Nee, je moet dat doen". Ja, goeiedag! Hij zegt: "Ik heb een pandje bij de kinderen, de crèchebaas daarzo, daar mag je beginnen". Ik heb het met mijn zoon er over gehad en met mijn chef er over gehad en mijn zoon, die was nog geen achttien jaar en die zou dus chef worden. ( ... ) een aanvraag voor doen en dat hoefde toen niet. En ik kreeg het voor mekaar. En zo is het begonnen. Vijfentwintig gezinnen en dat is uitgegroeid tot ( ... )

I2: Ik heb even een vraag tussendoor. Uw zoon was achttien. Eigenlijk nog te jong. En er moest een soort ontheffing komen. De vorige keer (*interview mevrouw Neuteboom*) hebben we geopperd 'handlichting', maar toen kwamen we er niet uit. Heet dat handlichting?

I1: Ik dacht het wel. Handlichting ...

G: Ja, het was gewoon een aanvraag. Dat ie chef kon worden.

I1: Ondanks dat ie minderjarig was.

G: En toen moest hij nog in dienst ook!

I1: Kon hij uitstel krijgen?

G: Nou, toen kommen ze een keer van dienst, toen kwamen ze naar me toe. Hij moet in dienst! En ik zeg: "Nou, da's goed. Heb jij voor mij een andere chef, een goeie?" Er werd gelachen. Maar hij ging niet in dienst, hoor. Nee hoor. Ken je nagaan ...

I2: Mooi is dat!

I1: En hij heeft die zaak toen geleid?

G: Ja, het was niet aan te sjouwen. Het kostte zowat niks. En er is gestolen als de raven, je kon het niet bijhouden. En met die meisjes, geduvel tot en met. Je kon geen personeel krijgen, ook nog. En op een keertje was het zo erg. Zegt mijn zoon: "Pa, wil je effe komen, want het zit niet goed". En ik zeg:

"'s Effe kijken". En die ene zit me toch te stoken en die andere( ... ) dat was een oud buurmeisje. En die

zat de hele boel op te jagen. En ik zeg: "Jij d'r uit". Als je de kop pakt, heb je ze allemaal te pakken. En zo is het gebeurd. Nou, we hebben er zoveel verkocht! De tweede zoon, die nou die fietsenzaak heeft, is er ook nog gaan werken, stond het vlees te sorteren. Volop werk. Zo druk was het... Volop werk. Ik heb er veul verdiend, veul klanten, ik heb echt veul verdiend.

I1: Ja, uw vrouw zei: "Nou, ik heb daar zoveel groente in staan pakken ..."

G: Ja, en mijn zoon ging heel vroeg naar de veiling toe, groente halen, die zure groente, hoe heet die ...

I2: Zuurkool?

G: Ja, zuurkool. ... Ik lust dat helemaal niet. Ik kon er niet tegen ook, hoor. Ik zeg: "Dat is dan jammer".

I1: Ja, het ruikt zo.

G: En zo is het gegaan. Enne, dat ik daar gaan zitten ben, dat komt, ik zeg tegen Lijten: "Ik zal het doen, maar dan moet ik de eerste keus hebben in de nieuwbouw hier, van de winkels". En dat is gebeurd. Ik heb een mooi plekje uitgezocht.

I1: En u zit er nog.

G: En ik zit er nog.

I2: U zit er nog.

G: Ja, een mooie plek, hoor, een mooie plek.

I1: Ja, echt ondernemen, hoor.

G: Ik vraag me wel eens af hoe ik het volgehouden heb.

I2: En och, u bent er nog oud mee geworden, ook.

G: Ja, mijn zoon, mijn vrouwen, mijn oudste zoon, die stonden volledig achter me. Dat was zeer belangrijk. Als dat niet geweest was, had ik het niet gered, hoor.

I1: Ja, dan moet u ook nog iets vertellen over dat City Centrum, dat Leidse City Centrum. Dat de tram eruit ging en dat de winkels allemaal veranderd moesten worden en dat het allemaal heel mooi moest worden ...

G: O, dat was die wethouder. .. wie was dat ook alweer. Die was anti-auto. En ik zat er toen al als middenstander en het ging niet door, dat voorstel. Hij vond het niet goed, die stomme kerel. En daar komt-ie aanlopen, met zulke plakaten ... Die hele Haarlemmerstraat is te koop!

I1: Die hele Haarlemmerstraat is te koop!?

G: En ik zeg tegen hem: "Wat je nou gaat doen, is helemaal verkeerd".

I1: En wat was dat?

G: Ja, nou goed. Hij wilde de auto's eruit hebben, geen parkeergarages, niks, helemaal niks.

I1: En de tram was er al uit?

G: Ja, die was er toen al uit, ja.

I1: Hij wilde een wandelgebied maken?

G: Ja, helemaal een wandelgebied.

I1: Nou, met allemaal middenstanders is dat natuurlijk helemaal niet geschikt.

G: De hoofdzaak was: dat verkeer was hopeloos. Geen parkeergarage, daar wilde hij niet aan. Anti parkeergarage, terwijl hij potverdorie zelf... Shell, die wilde een hele grote parkeergarage bouwen, gratis, voor ons.

I1: Wie was dat?

G: Shell, de Shell! Die wou bouwen. Dat kostte de gemeente geen stuiver. Maar niet doen, niet doen ...

I2: Waar moest die dan komen?

G: Aan het Galgewater. Dat heb je toch wel eens gehoord?

I1: Waar nu die nieuwbouw staat?

G: Nee, d'r onder, d'r onder! Maar nee hoor, niet doen ...

I1: O. Maar het was wel ver geweest van eh ....

G: Dat was hartstikke handig.

I2: En in welk jaren was dat ongeveer?

I1: In de jaren zeventig, he? Ik heb het nog meegemaakt.

G: Ja, dat zal wel.

I1: Het is toch weer goed gekomen, he? Alleen: alle middenstand is nu weg.

G: Nou, we hadden het net over parkeren ... Hadden we een bestuur, zaten we zo te praten over eh, de Haagweg. Ik zeg: "Er is een heel groot braak terrein en daar moeten de auto's heen en dan laten we busjes rijden naar de stad, je ken overal laden en lossen, elk half uur of elk kwartier". En toen zegt

het bestuur zelf: "Ja, maar dat is concurrentie voor de parkeergarages als die doorgaan". En ik zeg: "Die

krijgen we toch niet". En Labruyère, die ken je ook wel, he? Ik zeg: "Jongens, Labruyère, wie wil me helpen?" En toen zeien ze: "Ik heb er niet zoveel vertrouwen in". En ik zeg: "Nou, ik wel". Hadden we nou ...

I1: Maar er was er nog een, he, en die claimt het nou eigenlijk zo'n beetje. Wie is dat nou? Iemand die op de markt ook staat.

G: Verplancke. Ja, die is later gekomen.

I1: Ja, maar die claimt het eigenlijk zo'n beetje.

G: Ja, maar dat is logisch. Het is een goudmijntje geweest en nu nog.

I2: Een uitkomst... Heeft Verplancke er geld in gestoken?

G: Nee die heeft het gewoon gehuurd. Het is steeds uitgegroeid. Het was een uitkomst, dat was echt een uitkomst!

I1: Nee, ik heb altijd gedacht dat het idee van Verplancke was.

G: Nee, hij is er later directeur van geworden, van het geval. En nog, geloof ik. Maar ik zit er niet

meer

in, hoor. Ik heb alles afgestoten.

I1: Ook niks meer voor de kerk?

G: Nou, niet de kerk, maar de baantjes van de kerk.

I2: Ja, op een gegeven moment is het mooi geweest. Dan moeten jongeren het overnemen.

G: Nou, ik zeg: "Ik heb mijn portie gehad", ik zeg: "nu is het mooi geweest". Toen ik hier kwam, trokken ze me ook weer aan mijn jasje, maar ik zei: "Nee, ik doe niks meer. Ik wil nou gewoon genieten".

I1: Dus u doet ook niets voor Roomburg?

G: Nee, helemaal niks. Ze vragen het wel, maar ik doe het niet.

I1: Verstandig.

G: Ja, dat geval met die kerk. Waal zegt: "Ik heb bericht gehad. Ze willen hebben dat die auto's de stad uit gaan. Uit de Haarlemmerstraat en om tien uur bij de kerk en zo". Ik zeg: "O, zit het zo". Ik zeg: "We draaien hier in de Hartebrug allemaal met mensen uit de omtrek, oud en jong. En we zitten hier in de kerkenraad. Wij zijn nog steeds die de meeste mensen in de kerk krijgen, van alle soorten, van jong tot oud, en buitenlanders". Hij zegt: "Ja, de winkeliers willen het hebben". Ik zeg: "O ja, meneer Waal?" Ik zeg: "Er wonen hier honderdvijftig ondernemers en als er morgen in de Haarlemmerstraat tien zijn die het met je eens zijn, dan gaat het door". Toen keek ie me zo aan. En ik zeg: "Dan gaat het door, hoor!" En hij kreeg zo'n hoofd, zo'n kop. Ze hadden een slechte aan me, hoor.

I1: Dat was Cees Waal, he? Cees Waal.

G: Ja, hij is overleden, hoor. Hij is nog ergens burgemeester geweest.

I1: U zei op een gegeven moment: het goeie stuk van de Breestraat ging eraf. Dat ging naar de Lodewijkkerk ... U hield dus eigenlijk alleen de binnenstad over.

G: En een stuk van de Pelikaanstraat.

I1: Allemaal niet zulk kapitaalkrachtig volk.

G: Nee, het goeie stuk ging weg. Dat vonden we niet zo leuk, hoor.

I1: Dat kan ik me voorstellen.

G: Als het Franciscanen waren geweest, dan had het niet gebeurd. Maar wij konden het niet tegenhouden.

I1: Waren die Franciscanen toen al weg?

G: Nee, die zaten er nog.

I1: Hoe vonden zij dat dan? Werd dat zomaar opgelegd?

G: Ja, door het bisdom.

I1: Die konden er ook niks aan veranderen?

G: Nee, het was het bisdom.

I1: Zou het nou zo zijn dat er een pastoor was die beter lag (bij het bisdom) en dat hij daarom zo'n stuk parochie erbij kreeg?

G: Nee, de Lodewijk, die was toen gerestaureerd en die is toen open gegaan. En toen is monseigneur ... die oudste priester, die werd er toen pastoor. Jansen, die is later bisschop geworden.

Maar het waren geen Franciscanen, anders had het niet gebeurd.

I1: Maar nu is de paus een Franciscaan. [onjuist; Franciscus is een Jezuïet]

G: Ja, daar hadden we het gisteren nog over. Bij het koffiedrinken, uit de kerk. Een stel. "Heb je het gelezen, in de krant?" Waren ze het helemaal niet mee eens. Het is een man die tussen het volk staat.

Hij gaat ze opzoeken en zo hoort het. Hij heeft geen hoogmoedswaanzin. Die komt voor de mensen op. Die gaat naar de gevangenen, die gaat naar de homo's en weet ik wat allemaal. En zo hoort het, ja toch?

I1 tegen I2: Heb ik nog wat vergeten?

I2: Nee, alleen: hoeveel van uw kinderen zijn in Leiden gebleven?

I1: O ja, inderdaad: een Nederhorst den Berg, een Voorschoten ...

G: Ik zal beginnen met Joke ...

I2: De aanleiding was: ik vroeg uw vrouw: "Bent u Leidse geworden?" "Nee", zei ze, "en de kinderen ook niet".

G: Nee, ze praten nog geen Leids.

I2: Daarom vraag ik me af.. De kinderen zijn hier op school geweest, zijn getrouwd ... Zijn ze met Leienaren getrouwd? Of zijn ze allemaal weggetrokken?

G: Een is met een Leenaar getrouwd. Eentje en die is overleden ... ( ... ) Een zuster van mij, die is nu overleden, die is met mij meegegaan naar Leiden toe en die kreeg kennis aan een Leenaar. En daar is ze mee getrouwd. Dat is Wim van der Linden. Daar kreeg ze kennis aan. Zo is het gegaan. De oudste, dat is dus Joke: woont in Boskoop. De derde zit in het Rijnlands ziekenhuis .. En die woont in Leiden ...

I1: En die woont in Leiden?

G: Ja. Cock: Voorschoten, José: Voorschoten, Gerard: Hazerswoude, Hans: Leiden, nee Leiderdorp, en

Ruud: Voorhout. Die is getrouwd met een dochter van Van Haasteren, van de auto's. En Marja: Nederhorst den Berg, dan heb je ze allemaal gehad.

I2: Het programma heet de Stem van Leiden. Aan de ene kant willen we levensgeschiedenissen, aan de andere kant willen we Leidse verhalen, verhalen, gerelateerd aan Leiden, dus ...

G: Ja, ik heb vijftientig jaar in Leiden gewoond ...

I1: O ja, was het nou de gewoonte dat de jongste zoon de boerderij kreeg?

G: Nee. Als d'r maar iemand in wilde.

I1: Maar u had er graag in gewild ...

G: Ja, goed, maar ik was de oudste en dat ging niet door en mijn tweede broer ...

*Mevrouw Neuteboom komt op dat moment binnen met een handvol wortelen.*

I1: Wat is dat nou?

*(ze zegt dat ze die wortelen in de gang had gezet "omdat het hier zo warm is")*

*Vraagt: Lukt het een beetje?*

I1 en I2: Ja, prima.

I2: We gaan u controleren. We vroegen nog even door wie van de kinderen in Leiden is gebleven en in Leiden is getrouwd. Daar had ik vorige keer (*bij het interview met haar*) niet zo op doorgevraagd. Hebben ze nog binding met Leiden? Komen ze naar de stad, zeg maar naar Leidens Ontzet op 3 oktober?

G: Ja, dan komen ze.

Vrouw van G: Alleen maar eten!

G: En de kinderen gaan naar de kermis ook. Jawel, jawel...

I1: En naar de optocht?

G: Vroeger wel, dan gingen we op de Hoge Rijndijk staan. Maar je moet zo lang staan, dat houd ik niet vol!

I1: U kunt toch een stoeltje meenemen?

G: Wat zullen die mensen daarvan zeggen?

I1: Dan ga je vooraan zitten. Dat doen **ze** bij ons allemaal, in de Breestraat.

G: Ja, zeker tussen die moeders met kinderen en kinderwagens, allemaal ...

I1: In de Breestraat zitten een heleboel mensen op stoeltjes.

G: Nee, ik heb al tijden geen echte grote optocht gezien. Ik ga niet eens naar de Taptoe.

I2: We hebben al heel veel gehad. Ik heb ook nog een vraag, die kwam van mijn vrouw. Die zei: "Je moet ook altijd vragen: misschien staat er iets niet in het boek dat u er graag in had willen hebben?"

I1: Ja, in het verhaal. Zo van: verdorie, dat had ik er nou graag in gewild!

G: Ja, ik heb al heel veel op zitten noemen, hoor ... Ik ken er nog wel meer opnoemen ...

I1: Nee, dat u zegt: toen ik het verhaal las, toen dacht ik: "Wat jammer dat ze dat nou vergeten zijn".

G: Nee, helemaal niet.

I2: Nou, dan is het toch een heel compleet verhaal geweest.

I1: Ik had het nog over de jongste zoon van de boerderij, he? In het artikel staat: dat was gebruikelijk: "Ik kon geen boer worden, want de boerderij ging altijd naar de jongste zoon."

G: Nee, die ging vroeger altijd naar de oudste zoon.

I1: Ja, dat dacht ik ook altijd!

G: Maar aangezien, omdat er nog zoveel jongere jongens onder zaten, wat moesten die dan?

I1: Ja, wat moesten die dan ...?

G: Daarom heb ik wat anders opgezocht.

I1: Nee maar, ik vond het zo vreemd dat dat er stond!

G: En de twee jongste jongens, die hadden niet geleerd of wat dan ook. Mijn broers ... Die zijn nu allebei dood, al. En die zijn samen boer geworden. En toen ging ik naar mijn vader en ik zeg: "Pa, geef

die jongens de boerderij voor een zacht prijsje, dat ze kennen boeren". Ik zeg: "Wij hebben het niet nodig". En dat gebeurde. Toen zaten ze er een jaar of vijf, zes op. Moesten ze gaan bouwen. Een melkstal. Die kwam toen in. Hij zegt: "Dat ken ik niet opbrengen". Ik zeg: "O, nee?" Hij zegt: "Dat kost me te veel", Ik zeg: "Je krijgt toch subsidie?" Hij zegt: "Dat kost me te veel". Gaan we weer een keertje. Ik was met mijn jongste broer. Ik zeg: "Joh, Kees heb het goed, ik heb het goed, Arie heb het goed", ik zeg: "wij willen die stal bouwen". Ja. Hij zegt: "Nee, dat wil ik niet". Toen gingen we weg. Stonden we nog even bij elkaar. En ik zeg: "Jullie denken precies hetzelfde als ik denk? Hij wil weg!"

I2: Hij had er genoeg van.

G: Hij heb het verkocht voor 1,3 miljoen, toen. Dus hij deed het zakelijk goed en hij ging doorboeren. Maar dan lag ie onder vuur, natuurlijk. Van mijn zusters, natuurlijk, he? Die gingen niet met de tijd mee, bij wijze van spreken .. Die zijn er geboren en het oude huis, he? Hij is naar Marum gegaan, in Groningen, Friesland, en daar werd ie boer. Kreeg hij zes bunder land meer met minder waarde en hij kon acht koeien meer melken. Dus hij deed het zakelijk goed. Ja, hij deed het zakelijk goed. En ik zeg: "Ik vind het ook niet leuk. Maar jullie kennen wel kwaad worden, maar als hij d'r naast gaat zitten en hij had een bungalowtje gebouwd en hij had ons uit zitten lachen, dan ken je kwaad worden, maar deze jongen gaat door". Ja toch?

I2: Ja.

I1: En was de boerderij al lang in de familie?

G: Ja, mijn moeder is d'r geboren. Die was enig kind. Enigste kind. Ze had er zelf zestien kinderen kennen hebben!

I2: Moeten we nog op Leiden doorgaan? Of...

*(Laatste woorden ontbreken op USB-stick:*

*I1: Nee, ik denk dat we het wel uit kunnen zetten.)*

KORTE INHOUDSOPGAVE van het interview met de heer G.J. Neuteboom,  
oud 93 jaar, gehouden op 23 maart 2015:

Gerrit Neuteboom werd op 11 januari 1922 geboren op een boerderij in Kamerik, als oudste van dertien kinderen. Hij wilde of boer worden of in Wageningen studeren, maar geen van beide zat er financieel in. Na de landbouwschool (met lof) doorlopen te hebben, nam hij in 1947 (alles was nog op de bon) een kaaswinkeltje over in de Leidse Haarlemmerstraat. Het jaar daarop trouwde hij met Truus Hoogland uit Harmelen. Samen met haar woonde hij boven de winkel, waar ook hun acht kinderen werden geboren.

Al gauw ontpopte hij zich tot iemand die zowel kerkelijk als maatschappelijk zeer actief was. Hij had een groot aandeel in de redding van de RK Harteburgkerk (de Coelikerkerk) die gesloten (en gesloopt?) dreigde te worden. Hij was er bovendien vijftig jaar collectant en mede door hem belandde de kerk op de lijst van Monumentenzorg. Verder was hij betrokken bij de sanering van de middenstand en stond hij zijn mannetje toen de plannen rond het Leids City Centrum voor strubbelingen zorgden tussen de middenstand en de gemeente. Die was volgens hem anti-ondernemer en anti-auto. Ook zat hij in het schoolbestuur van de Jozefschool en was hij medeoprichter van de opleiding voor jonge ondernemers in Leiderdorp.

Twee van zijn drie zoons hebben de leiding over een kaaszaak (in de Merenwijk en in Voorschoten; de zaak in Oegstgeest wordt gedreven door de zoon van Gerrits medefirmant Van den Burg), de derde heeft in Leiderdorp een fietsenwinkel. Ze wonen respectievelijk in Hazerswoude, Voorhout en Leiderdorp. Van zijn dochters woont er maar een in Leiden, de anderen in Voorschoten (2x), Boskoop en Nederhorst den Berg. De Neutebooms zijn geen van allen Leenaar geworden. Toen het appartement aan de Haarlemmerstraat te klein werd voor het grote gezin verhuisden ze naar Leiderdorp. Momenteel geniet het echtpaar in een seniorenappartement in de Hof van Roomburg van zijn rust.